

LET OP! Dit document bevat zowel:

- Wijziging BPR, Binnenvaartpolitiereglement, gemengd afmeren, versie internetconsultatie, met Toelichting blz. 2-8;
- Concept regeling gemengd afmeren versie voor internetconsultatie, met Toelichting. Blz. 9-15.

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

houdende wijziging van het Binnenvaartpolitiereglement in verband met het mogelijk maken van gemengd afmeren voor schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren

Op de voordracht van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat van Datum, nr. IenW/BSK-nr, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken;
Gelet op artikel 4, eerste lid, van de Scheepvaartverkeerswet;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van, nr.);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat van, nr. IenW/BSK-nr, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het bij het Vaststellingsbesluit Binnenvaartpolitiereglement behorend Binnenvaartpolitiereglement wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 6.28 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het elfde tot en met het veertiende lid komen te luiden:

11. Een schip houdt een zijwaartse afstand:
 - a. op een wachtplaats voor een sluis: in overeenstemming met artikel 7.07, eerste lid, waarbij voor een schip dat een teken als bedoeld in artikel 3.14 voert, dezelfde afstanden gelden waarbinnen het geen ligplaats mag nemen ten opzichte van een ander schip;
 - b. in een sluis: van ten minste 10 meter ten opzichte van een schip of een samenstel dat een teken als bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, voert.

12. De verplichtingen, bedoeld in het elfde lid, gelden niet:

- a. voor een schip, duwstel of gekoppeld samenstel dat eveneens een teken als bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, voert;
 - b. voor een schip als bedoeld in artikel 3.14, zevende lid;
 - c. voor de categorieën schepen, bedoeld in artikel 7.07, derde lid, op daarvoor door de bevoegde autoriteit aangewezen wachtplaatsen of in sluisen.
 13. Een schip of samenstel dat een teken als bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, voert, mag een sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een passagiersschip met aan boord passagiers. Een passagiersschip met aan boord passagiers mag de sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een schip of samenstel dat een hiervoor bedoeld teken voert.
 14. Een schip of samenstel dat een teken als bedoeld in artikel 3.14, tweede lid, voert, mag een sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een ander schip. Een ander schip mag een sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een schip of samenstel dat dit teken voert.
2. Onder vernummering van het vijftiende lid tot achttiende lid, komt het vijftiende lid (nieuw) te luiden:
15. De verplichtingen, bedoeld in het veertiende lid, gelden niet voor de categorieën schepen, bedoeld in artikel 7.07, derde lid, op daarvoor door de bevoegde autoriteit aangewezen wachtplaatsen of in sluisen. Op die schepen is in dat geval het dertiende lid van overeenkomstige toepassing.
3. Het zestiende en zeventiende lid komen te luiden:
16. Een schip of samenstel dat een teken als bedoeld in artikel 3.14, derde lid, voert, mag een sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een ander schip. Een ander schip mag een sluis niet invaren om tezamen geschut te worden met een schip of samenstel dat dit teken voert.
 17. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de verplichtingen, de verboden, het aanwijzen van wachtplaatsen en het nemen van een ligplaats op wachtplaatsen en in sluisen, bedoeld in het elfde tot en met het zestiende lid.
4. Het negentiende lid komt te luiden:
19. De bevoegde autoriteit kan, wanneer een schip zich in een sluis of op een wachtplaats daarvan bevindt, teneinde de veiligheid of de goede orde van de scheepvaart te waarborgen, dan wel het zonder oponthoud doorvaren van de sluis en het doelmatig gebruik daarvan te verzekeren, aan de schipper een verkeersaanwijzing geven, zo nodig in afwijking van dit artikel. De schipper is verplicht aan deze verkeersaanwijzing gevolg te geven.

B

Artikel 7.07 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde en vierde lid komen te luiden:

3. Onverminderd artikel 6, aanhef en onderdeel i, van het Binnenvaartbesluit, gelden de verboden, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, niet voor de bij ministeriële regeling aan te wijzen categorieën schepen op daarvoor door de bevoegde autoriteit aangewezen ligplaatsen.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over het afmeren en het aanwijzen van ligplaatsen als bedoeld in het derde lid.

2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:

5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing voor de bij het ligplaats nemen in acht te nemen afstanden door een schip, duwstel of gekoppeld samenstel dat verplicht is een teken als bedoeld in artikel 3.14 te voeren, ten opzichte van andere schepen, duwstellen en samenstellen.
6. De bevoegde autoriteit kan voor het ligplaats nemen op andere ligplaatsen dan bedoeld in het derde en vijfde lid in andere gevallen kleinere afstanden toestaan dan die welke in het eerste lid zijn vermeld.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

Toelichting

Algemeen deel

1. Inleiding

De huidige wet- en regelgeving omtrent het afmeren van binnenschepen die gevaarlijke stoffen vervoeren, is al tientallen jaren oud. De daarin geformuleerde regels voor het gescheiden houden van sommige categorieën schepen en het aanhouden van minimumafstanden tot andere schepen of de omgeving zijn gebaseerd op de toestand van de vloot in de jaren '60 van de vorige eeuw. Die vloot is sindsdien sterk gemoderniseerd en aanzienlijk veiliger geworden.

Zowel bij de regelgevende autoriteiten, de marktpartijen, toezichthouders als alle andere betrokkenen rees de vraag of de indertijd aangevoerde argumenten die aanleiding gaven voor de scheidingsregels en minimumafstanden nog valide zijn. Deze vraag speelt tegen de achtergrond van de bestaande tekorten aan ligplaatsen voor schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren. Naast tekorten aan ligplaatsen is er ook sprake van toenemende drukte en capaciteitsproblemen bij sluizen waarvoor eveneens specifieke scheidings- en afstandsregels gelden.

Samen met Havenbedrijf Rotterdam, Havenbedrijf Amsterdam, Rijkswaterstaat, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en de branche zijn risicoanalyses en aanvullende onderzoeken uitgevoerd, waaruit blijkt dat de huidige scheidingsregels en minimumafstanden verantwoord kunnen worden aangepast met behoud van het huidige hoge veiligheidsniveau. Conform het externe veiligheidsbeleid in Nederland dienen bij een aanpassing van regels en (veiligheids)afstanden risicoanalyses en aanvullende onderzoeken te worden uitgevoerd, waarbij tevens voorschriften gelden ten aanzien van de daarbij te hanteren modellering. Om die reden zijn twee separate risicoanalyses uitgevoerd voor respectievelijk de situatie in het Rotterdamse havengebied¹ en typische ligplaatssituaties in het beheersgebied van Rijkswaterstaat.² Met aanvullend onderzoek³ zijn ten aanzien van de risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen het plaatsgebonden risico⁴ alsmede aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifwolken berekend.

Uit de onderzoeken is gebleken dat onder bepaalde condities het verantwoord is om binnenschepen met verschillende categorieën gevaarlijke stoffen - i.e. verschillende seinvoering - naast elkaar af te meren en ook gemengd te laten afmeren met schepen die niet uitgerust zijn voor het transport van gevaarlijke stoffen. Dit geldt niet alleen voor het afmeren, maar ook voor het passeren van sluizen. Hierdoor is het mogelijk om de bestaande infrastructuur voor ligplaatsen en sluizen voor de binnenvaart efficiënter te gebruiken en kunnen lange wachttijden en een zoektocht naar ligplaatsen voor de binnenvaartschepen worden voorkomen.

Om de voorwaarden voor gemengd afmeren, die uit de risicoanalyse naar voren zijn gekomen, in de praktijk te toetsen is op enkele ligplaatsen in de haven van Rotterdam in 2021 een pilot uitgevoerd. De uitkomsten van de pilot zijn positief en hebben aanleiding gegeven voor deze aanpassing van het Binnenvaartpolitiereglement (BPR). Inmiddels zijn in de haven van Rotterdam circa 50 ligplaatsen aangewezen waar gemengd mag worden afgemeerd. Dit draagt bij aan het efficiënte gebruik van de ligplaatsen en aan de voorkoming van congestie.

¹ Risicostudie Gemengd afmeren (kegel)schepen Havenbedrijf Rotterdam N.V., DNV-GL rapport nr. 10247921-1, 08-12-2020

² Risicostudie Gemengd ligplaats nemen kegelschepen Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directie Maritieme Zaken, DNV rapport nr. 10286944-1, 03-09-2021

³ Risicoanalyse / Gemengd ligplaats nemen kegelschepen, veiligheidsafstanden, AVIV projectnr. 204386, 24-11-2021

⁴ Op grond van de artikelen 13, tweede lid, en 14, eerste lid, van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen mag het plaatsgebonden risico op veel wateren waar het gemengd afmeren plaats zal vinden niet hoger zijn dan 10^{-6} .

2. Hoofdpijnen

Met deze wijziging van het BPR wordt de mogelijkheid geschapen om af te wijken van de veiligheidsafstanden die gelden op grond van de artikelen 6.28, elfde lid en 7.07, eerste lid van het BPR bij het afmeren op ligplaatsen en wachtplaatsen of tijdens het schutten. De afwijkingsmogelijkheid geldt niet onbeperkt, maar geldt slechts voor categorieën schepen die bij ministeriële regeling worden vastgesteld en op ligplaatsen die daartoe door de bevoegde autoriteit zijn aangewezen.

Voorheen kon er slechts van deze afstanden afgeweken worden door middel van de afwijkingsbevoegdheid die de bevoegde autoriteit heeft op grond van artikel 7.07, derde lid, van het BPR. Hoewel die afwijkingsmogelijkheid ter discretie van de bevoegde autoriteit blijft bestaan, wordt met deze wijziging van het BPR en de bijbehorende nieuwe ministeriële regeling het gemengd afmeren beter ingekaderd aan de hand van uniforme voorwaarden.

Om dit mogelijk te maken zijn de twee artikelen aangepast die de veiligheidsafstanden regelen. Voor het schutten in sluizen en het gebruik maken van wachtplaatsen is artikel 6.28 BPR aangepast. Voor het innemen van ligplaatsen gaat het om artikel 7.07 BPR. De kern van beide wijzigingen is een verwijzing naar een nieuw op te stellen ministeriële regeling waarin categorieën schepen worden opgenomen. Die categorieën schepen worden geschikt geacht voor het afwijken van de veiligheidsafstanden op de daartoe door de bevoegde autoriteit aangewezen ligplaatsen. Dat betreft schepen waarvan uit de risicoanalyse blijkt dat dit op een veilige manier kan.

In de ministeriële regeling worden ook de eisen opgenomen waaraan de aan te wijzen ligplaatsen en wachtplaatsen moeten voldoen. Ook worden nadere regels opgenomen met betrekking tot activiteiten en gedrag aan boord van de schepen die gemengd zijn afgemeerd. Bij de eisen voor het aanwijzen van ligplaatsen en wachtplaatsen gaat het bijvoorbeeld om de situatie rondom die ligplaatsen wat betreft de aanwezigheid van woonbebouwing of de ligging ten opzichte van de doorgaande vaarweg.

3. Verhouding hoger/internationaal en ander recht

De voorschriften in het BPR omtrent het nemen van ligplaats en wachtplaatsen en het doorvaren van sluizen zijn gebaseerd op artikel 4, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Scheepvaartverkeerswet. In het tweede lid, onderdeel a, onder 1°, van datzelfde artikel is gespecificeerd dat de regels die in het BPR worden gesteld betrekking kunnen hebben op het varen en op het ligplaats nemen.

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren is de Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (ADN) relevant. Het ADN geldt in Nederland op grond van de Regeling vervoer over de binnenwateren van gevaarlijke stoffen. In het ADN is in artikel 7.1.5.4.1 opgenomen dat het ligplaats nemen van schepen die gevaarlijke goederen vervoeren geregeld wordt in de ter plaatse geldende reglementen. Dit betekent dat voor de wateren waar het BPR geldt, dit in of op grond van het BPR geregeld kan worden.

Gezien artikel 6, onderdeel i, van het Binnenvaartbesluit kunnen de mogelijkheden om ligplaats te nemen naast een schip dat gevaarlijke stoffen vervoert, alleen worden benut door schepen met een certificaat van onderzoek. Voor schepen zonder certificaat van onderzoek is het op grond van dat artikel niet toegestaan om ligplaats te nemen naast een schip dat gevaarlijke stoffen vervoert, ook niet als het betreffende schip wel valt onder de categorieën toegestane schepen die zijn opgenomen in de ministeriële regeling.

4. Gevolgen

Voor schippers heeft deze wijziging tot gevolg dat er een efficiënter gebruik van ligplaatsen en wachtplaatsen mogelijk is. Dit zal voorkomen dat er onnodige wachttijden zijn voor ligplaatsen of dat er lang gezocht moet worden naar een geschikte ligplaats. Voor schippers die gebruik maken van de ligplaatsen die zijn aangewezen als geschikt voor het gemengd afmeren zijn er gevolgen voor de activiteiten die op en rondom het schip kunnen worden uitgevoerd. In de ministeriële regeling wordt namelijk een

opsomming van activiteiten opgenomen die niet zijn toegestaan op dergelijke ligplaatsen.

Voor de bevoegde autoriteiten betekent deze wijziging onder andere dat zij ligplaatsen aan dienen te wijzen die geschikt zijn voor gemengd afmeren. Hierbij moeten zij rekening houden met de voorwaarden die gesteld zijn in de ministeriële regeling. In die ministeriële regeling is tevens bepaald dat wanneer de omstandigheden bij een ligplaats zodanig veranderen dat niet meer aan de voorwaarden wordt voldaan, de bevoegde autoriteit de aanwijzing dient in te trekken.

5. Toezicht en handhaving

Het toezicht en de handhaving op basis van het BPR en onderliggende regelingen op Rijkswateren zijn op grond van de Beschikking aanwijzing bevoegde autoriteiten Binnenvaartpolitiereglement taken van Rijkswaterstaat. De Beschikking zal ook worden aangepast om de nieuwe taken die voortvloeien uit deze regelgeving bij Rijkswaterstaat te beleggen.

Deze wijziging is daarom aan Rijkswaterstaat voorgelegd voor een pre-uitvoerbaarheidstoets. Op die manier heeft Rijkswaterstaat op een vroeg moment een inschatting kunnen geven van de uitvoerbaarheid van de regelgeving. De uitkomsten van de pre-uitvoerbaarheidstoets zijn dat de regelgeving uitvoerbaar is, mits er duidelijkheid kwam over wie de bevoegde autoriteit is en er consistentie met andere regelgeving zoals het ADN werd aangebracht. Gezien de uitkomst van de pre-uitvoerbaarheidstoets zijn er aanpassingen gedaan aan de bepalingen en de toelichting van deze wijziging.

6. Financiële gevolgen

De financiële gevolgen zijn beperkt tot de kosten die gemaakt worden door de vaarwegbeheerders om plaatsen die geschikt zijn voor gemengd afmeren aan te duiden. Dat gaat dus om het plaatsen van borden op die plaatsen. De kosten voor het plaatsen van dergelijke borden zijn beperkt, maar kunnen tegelijkertijd wel flink onderling variëren.

7. Advies en consultatie

Een ontwerp van dit besluit is van ... tot ... ter internetconsultatie aangeboden. Er zijn op de internetconsultatie ... reacties binnengekomen. De reacties zijn ...

8. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025. Daarmee is rekening gehouden met het beleid omtrent vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn.

Artikelsgewijs deel

Artikel I, onder A (wijziging artikel 6.28)

Met de wijziging van een aantal artikelleden van artikel 6.28 zijn de voorschriften met betrekking tot het doorvaren van sluzen aangepast aan de mogelijkheden die zijn geschapen voor het gemengd afmeren. Kort gezegd kunnen schepen die gemengd mogen afmeren, ook samen worden geschut. De nadere voorschriften die in ministeriële regeling worden gesteld voor het gemengd afmeren zijn dus ook van toepassing op het schutten en het gebruik maken voor de daarvoor ingerichte wachtplaatsen. Die voorschriften hebben betrekking op welke categorieën schepen daarvoor geschikt zijn en welke voorschriften daarbij gelden.

Artikel I, onder B (wijziging artikel 7.07)

De wijziging van artikel 7.07 heeft als doel om een concrete grondslag te scheppen voor het uitzonderen van schepen van het verbod om ligplaats te nemen in de nabijheid van schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren. Bij ministeriële regeling worden de categorieën aangewezen die onder de uitzondering vallen en worden nadere voorschriften gesteld in het geval er gebruik wordt gemaakt van de uitzondering. Gemengd afmeren mag alleen plaatsvinden op ligplaatsen die daarvoor zijn aangewezen door de bevoegde autoriteit.

Naast de nieuwe mogelijkheden voor gemengd afmeren die het gewijzigde artikel 7.07 biedt, blijft in het nieuwe zesde lid van dat artikel ook de bevoegdheid voor de bevoegde autoriteit bestaan om afwijkende veiligheidsafstanden toe te staan. Dat is slechts mogelijk in andere gevallen dan waarvoor het gemengd afmeren is bedoeld en dus ook op andere ligplaatsen dan die zijn aangewezen voor gemengd afmeren. Dit gaat dan bijvoorbeeld om de situatie waarin een twee- en een één kegelligplaats naast elkaar liggen. Om congestie te voorkomen, kan het toegestaan worden om meer schepen aan die ligplaatsen af te laten meren waardoor de afmeerafstanden tussen de één- en twee kegelschepen kleiner wordt dan in het eerste lid van artikel 7.07 BPR staat voorgeschreven. Efficiënt gebruik van de ligplaatsen blijft mogelijk door deze bevoegdheid.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van,
nr. IENW/BSK-, houdende regels omtrent het gemengd afmeren van schepen die gevaarlijke
stoffen vervoeren (Regeling gemengd afmeren)

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op de artikelen 6.28, zeventiende lid, en 7.07, derde en vierde lid, van het
Binnenvaartpolitiereglement;

BESLUIT:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

binnenschip: binnenschip als bedoeld in artikel 1 van de Binnenvaartwet;

tankschip: binnenschip dat gebouwd is voor het in een ladingtank vervoeren van gasen of
vloeistoffen als bedoeld in sectie 1.2.1 van het ADN;

seinvvoerend schip: binnenschip dat gevaarlijke stoffen vervoert waarvoor op grond van artikel
3.14, eerste lid dan wel tweede lid, van het Binnenvaartpolitiereglement een of twee tekens zijn
voorgeschreven;

gemengd afmeren: direct of indirect afmeren op ligplaatsen of wachtplaatsen of in sluizen door
schepen die op grond van deze regeling zijn vrijgesteld van de afmeerafstanden, bedoeld in de
artikelen 6.28, elfde lid, en 7.07, eerste lid, van het Binnenvaartpolitiereglement;

ventileren: het laten drogen van openstaande ladingtanks of tanks voor restproducten van een
tankschip aan de buitenlucht nadat deze zijn schoongemaakt, waarbij de concentratie gevaarlijke
gasen of dampen in het uitgeblazen mengsel op de plaats van uittreding:

- a. niet meer dan 10% van de onderste explosiegrens bedraagt; of
- b. zich onder de grenswaarde, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van het
Arbeidsomstandighedenbesluit, bevindt voor de stoffen waarvoor op grond van artikel
3.2.3, tabel C, kolom 18, van het ADN een giftigheidsmeter is vereist.

Artikel 2 Aanwijzing schepen en ligplaatsen en wachtplaatsen voor gemengd afmeren

1. Als categorieën schepen als bedoeld in artikel 7.07, derde lid, van het
Binnenvaartpolitiereglement worden aangewezen alle binnenschepen of zeeschepen
waarvoor een certificaat van onderzoek als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de
Binnenvaartwet is afgegeven, met uitzondering van:
 - a. zeegaande schepen die de tekens, bedoeld in artikel 10.04, eerste lid, van het
Binnenvaartpolitiereglement, voeren;
 - b. schepen die gevaarlijke goederen vervoeren waarvoor op grond van artikel 3.14,
derde lid, van het Binnenvaartpolitiereglement drie tekens zijn voorgeschreven;
 - c. schepen die lading in droge bulk vervoeren waarop de eis VE03 uit subsectie
7.1.6.12 van het ADN van kracht is;
 - d. schepen geladen met bulklading in vaste vorm waarvan de lading met
ontsmettingsmiddelen is behandeld;
 - e. duwbakken die niet aan een duwboot zijn gekoppeld en geen eigen mechanische
voortstuwing hebben;
 - f. passagiersschepen of andere vaartuigen waarmee één of meerdere passagiers
worden vervoerd;
 - g. pleziervaartuigen als bedoeld in artikel 1 van het Binnenvaartbesluit;

- h. enkelwandige tankschepen die gevaarlijke stoffen vervoeren waarvoor op grond van artikel 3.14 van het Binnenvaartpolitiereglement een of meerdere tekens zijn voorgeschreven, uitgezonderd bilgeboden;
 - i. schepen die de tekens voeren als bedoeld in artikel 3.14, eerste en tweede lid, van het Binnenvaartpolitiereglement waarvan de lading niet is aangemeld in het Informatie- en Volgsysteem voor de Scheepvaart, met uitzondering van bunkerschepen die lading vervoeren met een vlampunt van 55 graden Celsius of hoger;
 - j. schepen met meer dan 12 tankcontainers geladen met licht ontvlambare gassen aan boord; en
 - k. schepen met meer dan 25 tankcontainers geladen met giftige gassen aan boord.
2. De bevoegde autoriteit kan bij de aanwijzing van een ligplaats of wachtplaats voor gemengd afmeren bepalen dat schepen die behoren tot een daarbij aan te wijzen categorie schepen hiervan geen gebruik kunnen maken.
 3. De bevoegde autoriteit neemt bij de aanwijzing van een ligplaats of wachtplaats voor gemengd afmeren het volgende in acht:
 - a. in overnachtingshavens wordt een aparte zone aangewezen voor het ligplaats nemen van seinvloerende schepen, tenzij dit door de indeling van de overnachtingshaven niet goed mogelijk is;
 - b. in de voorhavens van sluizen worden zo veel mogelijk wacht- en ligplaatsen aangewezen waar gemengd afmeren is toegestaan. De bevoegde autoriteit houdt daarbij rekening met de behoefte aan wacht- en ligplaatsen voor binnenschepen die niet geschikt zijn voor het gemengd afmeren;
 - c. ligplaatszones langs een vaarweg die bedoeld is voor de doorgaande scheepvaart worden uitsluitend aangewezen als ligplaats voor gemengd afmeren indien:
 - 1°. een minimumafstand van 25 meter wordt aangehouden tot kwetsbare gebouwen, kwetsbare locaties en zeer kwetsbare gebouwen als bedoeld in de onderdelen C, D en E van Bijlage VI bij het Besluit kwaliteit leefomgeving; en
 - 2°. niet meer dan 8 tankschepen geladen met giftige stoffen als bedoeld in de artikelen 2.2.61 tot en met 2.2.61.3 van het ADN gelijktijdig naast elkaar afmeren;
 - d. de voorwaarden, genoemd in onderdeel c, subonderdelen 1° en 2°, bij het aanwijzen van de ligplaatsen als bedoeld in onderdeel a en de wacht- en ligplaatsen als bedoeld in onderdeel b, indien zich in directe omgeving gebouwen of locaties als bedoeld in Bijlage VI bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, met uitzondering van kunstwerken, bevinden.
 4. De bevoegde autoriteit trekt de aanwijzing van een ligplaats of wachtplaats in indien niet langer aan de voorwaarden, bedoeld in het derde lid, onderdelen c en d, wordt voldaan.
 5. De bevoegde autoriteit brengt de verkeerstekens E.5.2 of E.7, bedoeld in bijlage 7 bij het Binnenvaartpolitiereglement, aan met daaronder het teken F.4, bedoeld in bijlage 7 bij het Binnenvaartpolitiereglement, met daarop de tekst 'Gemengd afmeren'.

Artikel 3 Verboden

1. Het is verboden op of met een schip dat gemengd is afgemeerd de volgende activiteiten uit te voeren:
 - a. hijswerkzaamheden over een langszij afgemeerd schip heen;
 - b. vonkvorming veroorzaken of werkzaamheden verrichten of doen verrichten waarbij vonkvorming mogelijk is, tenzij gebruik wordt gemaakt van vonk-arm handgereedschap als bedoeld in subsectie 8.3.5 van het ADN;
 - c. het schip achterlaten zonder dat minstens één bemanningslid als bedoeld in subsectie 8.2.1.2 aan boord is die het schip kan verhalen;
 - d. brandstoffen bunkeren met uitzondering van gasolie en stookolie;
 - e. open vuur gebruiken of roken buiten de woning of het stuurhuis. In geval van open vuur of roken in de woning of het stuurhuis dienen deuren en ramen gesloten te zijn;
 - f. indien het een tankschip betreft: open of deels open monsternamen toepassen, ventileren met andere binnenschepen langszijde, tanks schoonmaken of tanks openen;

- g. laden of lossen;
 - h. bij gebruik van walstroom de walstroomkabel door de ladingzone of de beschermde zone van een naastgelegen schip of de naastgelegen schepen laten lopen;
 - i. zich binnen de ladingzone van een naastgelegen schip of naastgelegen schepen begeven;
 - j. hinder of overlast veroorzaken voor naastgelegen binnenschepen;
 - k. zo ligplaats nemen dat de ventilatieopeningen van de ladingtankruimten van een tankschip ter hoogte van de woning en het stuurhuis van langszij gelegen binnenschepen liggen;
 - l. zo ligplaats nemen dat de woning, het stuurhuis en de machinekamer van langszij gelegen binnenschepen naast de ladingzone van een seinvvoerend schip liggen;
 - m. onverminderd subsectie 8.3.1.3 van het ADN, personen jonger dan 14 jaar zonder begeleiding van een volwassene en via de ladingzone van een seinvvoerend schip de wal of een ander schip laten betreden; of
 - n. deuren van de accommodatie en de machinekamer openhouden.
2. De bevoegde autoriteit kan bij de aanwijzing van een ligplaats of wachtplaats voor daarbij aan te wijzen categorieën schepen bepalen dat het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel f, niet van toepassing is en kan daarbij aanvullende eisen stellen.
 3. Onverminderd artikel 7.08 van het Binnenvaartpolitiereglement kan de bevoegde autoriteit van het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel c, ontheffing verlenen aan schepen die direct aan de steiger afgemeerd liggen, onder voorwaarde dat er contactgegevens worden achtergelaten van een persoon die het schip kan verhalen en zo nodig binnen een uur aanwezig kan zijn.
 4. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdelen k en l, geldt niet bij het schutten.
 5. Artikel 1.02, tweede lid, van het Binnenvaartpolitiereglement is van overeenkomstige toepassing op dit artikel.

Artikel 4

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 5

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling gemengd afmeren.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

Toelichting

Algemeen deel

1. Inleiding

De huidige wet- en regelgeving omtrent het afmeren van binnenschepen die gevaarlijke stoffen vervoeren is al tientallen jaren oud. De daarin geformuleerde regels voor het gescheiden houden van sommige categorieën schepen en het aanhouden van minimumafstanden tot andere schepen of de omgeving zijn gebaseerd op de toestand van de vloot in de jaren '60 van de vorige eeuw. Die vloot is sindsdien sterk gemoderniseerd en aanzienlijk veiliger geworden.

Zowel bij de regelgevende autoriteiten, de marktpartijen, toezichthouders als alle andere betrokkenen rees de vraag of de argumenten nog valide zijn die indertijd aanleiding gaven voor de scheidingsregels en minimumafstanden. Deze vraag speelt tegen de achtergrond van bestaande tekorten aan ligplaatsen voor schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren. Naast tekorten aan ligplaatsen is er ook sprake van toenemende drukte en capaciteitsproblemen bij sluisen, waarvoor eveneens specifieke scheidings- en afstandsregels gelden.

Samen met Havenbedrijf Rotterdam, Havenbedrijf Amsterdam, Rijkswaterstaat, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en de branche zijn risicoanalyses en aanvullende onderzoeken uitgevoerd, waaruit blijkt dat de huidige scheidingsregels en minimumafstanden verantwoord kunnen worden aangepast met behoud van het huidige hoge veiligheidsniveau. Conform het externe veiligheidsbeleid in Nederland dienen bij een aanpassing van regels en (veiligheids)afstanden risicoanalyses en aanvullende onderzoeken te worden uitgevoerd, waarbij tevens voorschriften gelden ten aanzien van de daarbij te hanteren modellering. Om die reden zijn twee separate risicoanalyses uitgevoerd voor resp. de situatie in het Rotterdamse havengebied¹ en typische ligplaatssituaties in het beheersgebied van Rijkswaterstaat². Met aanvullend onderzoek³ zijn t.a.v. risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen het plaatsgebonden risico⁴ alsmede aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifwolken berekend.

Uit de onderzoeken is gebleken dat onder bepaalde condities het verantwoord is om binnenschepen met verschillende categorieën gevaarlijke stoffen - i.e. verschillende seinvoering - naast elkaar af te meren en ook gemengd te laten afmeren met schepen die niet uitgerust zijn voor het transport van gevaarlijke stoffen. Dit geldt niet alleen voor het afmeren, maar ook voor het passeren van sluisen. Hierdoor is het mogelijk om de bestaande infrastructuur voor ligplaatsen en sluisen voor de binnenvaart efficiënter te gebruiken en kunnen lange wachttijden en een zoektocht naar ligplaatsen voor de binnenvaartschepen worden voorkomen.

Om de voorwaarden voor gemengd afmeren, die uit de risicoanalyse naar voren zijn gekomen, in praktijk te toetsen is in 2021 op enkele ligplaatsen in de haven van Rotterdam een pilot uitgevoerd en zijn de ligplaatsen voor gemengd afmeren inmiddels uitgebreid naar circa 50 ligplaatsen. De uitkomsten van de pilot en het gemengd afmeren zijn positief en hebben de aanleiding gegeven voor een aanpassing van het Binnenvaartpolitierglement (BPR). Deze aanpassingen zijn opgenomen in het Besluit van ..., houdende wijziging van het Binnenvaartpolitierglement in verband met het mogelijk maken van gemengd afmeren voor schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren (Stb.....). Met die wijzigingen is in het BPR een aantal grondslagen opgenomen die een nadere uitwerking van het gemengd afmeren in een ministeriële regeling mogelijk maken. Met deze ministeriële regeling wordt daaraan uitwerking gegeven.

2. Hoofdpijnen

In deze regeling is de nadere uitwerking van de voorschriften in het BPR omtrent het gemengd afmeren op ligplaatsen, wachtplaatsen en in sluisen en tijdens het schutten opgenomen. Ten eerste worden de categorieën schepen aangewezen die in beginsel geschikt zijn voor gemengd afmeren. De schepen die onder de in deze regeling genoemde uitzondering vallen, kunnen op door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaatsen, wachtplaatsen en sluisen en tijdens het schutten

¹ Risicostudie Gemengd afmeren (kegel)schepen Havenbedrijf Rotterdam N.V., DNV-GL rapport nr. 10247921-1, 08-12-2020

² Risicostudie Gemengd ligplaats nemen kegelschepen Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directie Maritieme Zaken, DNV rapport nr. 10286944-1, 03-09-2021

³ Risicoanalyse / Gemengd ligplaats nemen kegelschepen, veiligheidsafstanden, AVIV projectnr. 204386, 24-11-2021

⁴ Op grond van de artikelen 13, tweede lid, en 14, eerste lid, van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen mag het plaatsgebonden risico op veel wateren waar het gemengd afmeren plaats zal vinden niet hoger zijn dan 10⁻⁶.

afwijken van de geldende veiligheidsafstanden zoals die zijn opgenomen in artikel 6.28, elfde lid, BPR, artikel 6.28, veertiende lid, BPR en artikel 7.07, eerste lid, BPR.

Ten tweede zijn voorwaarden opgenomen waaraan een ligplaats moet voldoen om aangewezen te worden. Dat gaat om voorschriften met betrekking tot de omgeving van de ligplaats, zoals de nabijheid van woonbebouwing en de uitgangspunten bij de aanwijzingen zoals het zoveel mogelijk aanhouden van een aparte zone in overnachtingshavens.

Ten derde wordt in deze regeling een reeks activiteiten genoemd die verboden zijn in, op of rondom schepen die gemengd zijn afgemeerd. Deze voorschriften gelden aanvullend op eventuele verboden die al gelden op de schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren en gemengd zijn afgemeerd. Dit gaat bijvoorbeeld om een verbod op het veroorzaken van vonken of het uitvoeren van werkzaamheden waarbij er een risico is op vonken of om een verbod op het achterlaten van het schip zonder dat er iemand aanwezig is om het schip te verhalen. Tegelijkertijd zijn er ook uitzonderingen op die verboden opgenomen. Zo mogen werkzaamheden worden uitgevoerd die in beginsel een risico vormen op vonkvorming, zolang die werkzaamheden worden uitgevoerd met vonk-arm gereedschap dat voldoet aan de in de Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (ADN) gestelde eisen. Daarnaast mag een schip dat direct aan een steiger ligt, als uitzondering op het verbod, toch worden achtergelaten zonder een bemanningslid zolang er iemand bereikbaar is die binnen een uur alsnog aanwezig kan zijn om het schip te verhalen. De bevoegde autoriteit moet daartoe ontheffing verlenen. Het verbod op het achterlaten van een schip in artikel 3, eerste lid, onder c, en de ontheffingsmogelijkheid in het derde lid van artikel 3 gelden in aanvulling op artikel 7.08 BPR.

3. Verhouding hoger/internationaal recht

In de nota van toelichting bij het hiervoor genoemde besluit tot wijziging van het BPR waarmee de grondslagen voor deze regeling zijn gecreëerd is aandacht besteed aan de verhouding tussen het gemengd afmeren, de Scheepvaartverkeerswet, het ADN en het Binnenvaarbesluit.

4. Gevolgen

Voor schippers heeft deze regeling in samenhang met de wijziging van het BPR tot gevolg dat een efficiënter gebruik van ligplaatsen en wachtplaatsen mogelijk is. Dit zal voorkomen dat er onnodige wachttijden zijn voor ligplaatsen of dat er lang gezocht moet worden naar een geschikte ligplaats. Voor schippers die gebruik maken van de ligplaatsen die zijn aangewezen als geschikt voor het gemengd afmeren, zijn er gevolgen voor de activiteiten die op en rondom het schip kunnen worden uitgevoerd. Zij dienen zich te houden aan de verboden in deze. Op grond van artikel 1.02 BPR zijn zij namelijk verantwoordelijk voor de naleving van deze bepalingen.

Voor de bevoegde autoriteiten betekent deze wijziging onder andere dat zij ligplaatsen en wachtplaatsen kunnen aanwijzen die geschikt zijn voor gemengd afmeren. Hierbij dienen zij rekening te houden met de voorwaarden die gesteld zijn in deze regeling. Die gestelde voorwaarden gelden niet slechts op het moment van de aanwijzing, maar blijven van kracht. Wanneer de omstandigheden bij een ligplaats zodanig veranderen dat niet meer aan de voorwaarden wordt voldaan, dient de bevoegde autoriteit de aanwijzing in te trekken op grond van het vierde lid van artikel 2.

Bij het aanwijzen van de ligplaatsen heeft de bevoegde autoriteit ook nog de mogelijkheid om bepaalde categorieën schepen die in beginsel geschikt zijn voor gemengd afmeren en zodoende ook in deze regeling zijn opgenomen, alsnog uit te sluiten van het gebruik van de ligplaatsen. Deze mogelijkheid bestaat voor situaties waarbij ligplaatsen beschikbaar moeten blijven voor bijvoorbeeld containervervaart als deze dicht bij containerterminals liggen of enkel voor tankvaart in havens met een specifiek regime, zoals het petroleumhavenregime in de haven van Rotterdam.

5. Toezicht en handhaving

Het toezicht en de handhaving op basis van het BPR en onderliggende regelingen op Rijkswateren zijn op grond van de Beschikking aanwijzing bevoegde autoriteiten Binnenvaartpolitiereglement taken van Rijkswaterstaat. De Beschikking zal ook worden aangepast om de nieuwe taken die voortvloeien uit deze regelgeving bij Rijkswaterstaat te beleggen.

Deze wijziging is daarom aan Rijkswaterstaat voorgelegd voor een pre-uitvoerbaarheidstoets. Op die manier heeft Rijkswaterstaat op een vroeg moment een inschatting kunnen geven van de uitvoerbaarheid van de regelgeving. De uitkomsten van de pre-uitvoerbaarheidstoets zijn dat de regelgeving uitvoerbaar is, mits er duidelijkheid kwam over wie de bevoegde autoriteit is en er consistentie met andere regelgeving zoals het ADN werd aangebracht. Gezien de uitkomst van de pre-uitvoerbaarheidstoets zijn er aanpassingen gedaan aan de bepalingen en de toelichting van deze wijziging.

6. Financiële gevolgen

Er worden geen financiële gevolgen verwacht als gevolg van deze regeling.

7. Advies en consultatie

Een ontwerp van deze regeling is van ... tot ... ter internetconsultatie aangeboden. Er zijn op de internetconsultatie ... reacties binnengekomen. De reacties zijn ...

8. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2025. Daarmee is rekening gehouden met het beleid omtrent vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn.

CONCEPT

Artikel 1

Bij de definitie van seinvoerende schepen is er bewust voor gekozen niet alle schepen die kegels voeren onder de definitie te laten vallen. Er is gekozen voor de schepen met één of twee kegels, aangezien die binnen het kader van deze regeling geschikt zijn voor gemengd afmeren.

Artikel 2

In artikel 2, eerste lid, worden de categorieën schepen aangewezen waarvoor er een uitzondering geldt op het verbod om ligplaats te nemen in de nabijheid van schepen die bepaalde gevaarlijke stoffen vervoeren. Dit is een invulling van de mogelijkheid uit artikel 7.07, derde lid, van het BPR. De vaststelling van de uitgezonderde categorieën in artikel 2 is zo ingevuld dat dit in principe geldt voor alle binnenschepen of zeeschepen waarvoor een certificaat van onderzoek als bedoeld in artikel 9, eerste lid, de Binnenvaartwet is afgegeven. Hiervan worden dan echter een aantal meer specifiek bepaalde categorieën schepen uitgesloten. Dat gaat dan bijvoorbeeld om passagiersschepen of andere vaartuigen waarmee passagiers vervoerd worden. Met die laatste categorie worden schepen bedoeld die wel passagiers vervoeren, maar niet bestemd zijn voor het vervoer van meer dan 12 passagiers en daarom niet gelden als passagiersschip. Aan de uitzondering van het verbod om ligplaats te nemen zijn een aantal voorwaarden verbonden. Gemengd afmeren kan namelijk alleen maar op specifiek daarvoor door de bevoegde autoriteit aangewezen ligplaatsen. De overige artikelleden van artikel 2 zien dan ook op het aanwijzen van die ligplaatsen en de omstandigheden en uitgangspunten die daarbij door de bevoegde autoriteiten moeten worden meegewogen.

Artikel 3

In artikel 3 wordt bepaald wat de regels zijn waaraan men zich op schepen die gemengd zijn afgemeerd dient te houden. Deze regels zijn van groot belang om te waarborgen dat het gemengd afmeren niet ten koste gaat van de veiligheid. Zo is het bijvoorbeeld verboden om vonken te veroorzaken, aangezien dit in combinatie met schepen met een brandbare lading tot gevaar kan leiden. In het artikel zijn ook enkele uitzonderingen opgenomen. Zo is het voor schepen die aan de steiger liggen minder urgent dat er op elk moment iemand aanwezig is die het schip kan verhalen; de kans dat er verhaald dient te worden is namelijk veel kleiner. Daar kan worden volstaan met iemand die snel ter plaatse kan zijn.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers